

ΣΙΤΑΡΙ – ΚΡΙΘΑΡΙ

Γιάννης Βλαχογιάννης
Διασκευή - Αναγνωστικό ΣΤ΄ τάξεως - Ο.Ε.Δ.Β. 1974

Οι προεστοί της Αθήνας είχαν σύναξη μυστική στο σπίτι του γερο-Θωμά, του γεροντότερου, που ήταν εκεί κοντά στη Ρόμβη. Άρχισε να σκοτεινιάζει μέσα στην κάμαρη και δεν το βρήκανε σωστό ν' ανάψουν λυχνάρι, για να μη δώσουν αφορμή να μπει κανένας, αν κι είχαν απόλυτη εμπιστοσύνη στη νοικοκυρά. Έπειτα ό,τι ήταν να ξέρει αυτή, το ήξερε πια. Κι αφού οι άρχοντες είχαν φυλακιστεί στο Κάστρο, οι γέροι συνάχτηκαν στ' αρχοντικό της, για να σκεφτούν για πράγματα σοβαρά. Οι χωριάτες γύρω στα χωριά είχαν αρχίσει να συνταράζονται και το μεγάλο κίνημα δεν ήταν μακριά.

Από το Μενίδι, που ήταν το κέντρο του βρασμού, έφταναν κρυφές παραγγελίες στους προεστούς της χώρας και ζητούσαν ανταπόκριση μ' αυτούς και περίμεναν τις προσταγές τους.

Μέσα στο δωμάτιο το σκοτάδι πύκνωνε και θάμπωνε κι οι γέροι μόλις έβλεπαν ο ένας τον άλλο. Κανένας δε μιλούσε πια, μα η ίδια σκέψη περνούσε από τα κεφάλια και των οκτώ, που κάθονταν εκεί μέσα ακίνητοι στα ντιβάνια. Ήξεραν πως οι Τούρκοι άρχισαν να παίρνουν χαμπέρι, πως κάτι σοβαρό έτρεχε ανάμεσα στους Χριστιανούς. Οι Αρβανίτες φύλαγαν καλά τις πόρτες και κανέναν δεν άφηναν να πάει από την Αθήνα στα περίχωρα. Έπρεπε ή με το καλό να τους κάμεις να σ' αφήσουν ή κρυφά να πηδήσεις από τα τείχη και να πας. Μα τότε δύσκολα θα γύριζες, γιατί στις πόρτες θα σ' έπιαναν.

Τέλος ένας από τους γέροντες αποφάσισε να ξεστομίσει το βαρύ ρώτημα:

- Ποιος είν' άξιος να πάρει επάνω του αυτή τη δουλειά και να βγει φανερά από τη χώρα, με την άδεια της φρουράς;

Κανένας δεν αποκρίθηκε. Για κάμποση ώρα έμειναν σιωπηλοί, σαν κάτι να περίμεναν.

Ένας ελαφρύς ψίθυρος ακούστηκε κατά την πόρτα, την πόρτα που όλοι τη θαρρούσαν κλειστή, την πόρτα που έφερνε επάνω στο λιακωτό. Μέσα στο σκοτάδι ξεχώρισε γνώριμη παιδιού μορφή, αμίλητη, συμμαζεμένη, κολλητή στον τοίχο. Όλων τα μάτια, συνηθισμένα στο σκοτάδι, γνώρισαν του νοικοκύρη το Θωμάκο, το μικρότερο από τα δυο εγγόνια.

Αυστηρά του μίλησε ο παππούς του τότε:

- Τι μπήκες εδώ πέρα; είπε ο γέρο – Θωμάς. Ποιος σ' έστειλε; Έχεις πολλή ώρα εδώ; Από πού πέρασες; Εγώ είχα την πόρτα αμπαρωμένη.

- Μπήκα, είπε το παιδί, κατέβηκα από το λιακωτό...

- Πώς το έκαμες αυτό; είπε ο γέρος αυστηρότερα. Τίνος τη γνώμη πήρες; Ποιος σ' έβαλε να το κάνεις αυτό;

- Όχι μονάχος μου! είπε ζωηρά το παλικάρι και προχώρησε δύο βήματα. Η μιλιά του αντηχούσε καθαρή, απονήρευτη μέσα στο σκοτάδι. Κατάλαβα πως θα λέγατε για την πατρίδα... κι ήθελα ν' ακούσω.

Του γέροντα η καρδιά γύρισε στον τόπο της. Το εγγόνι του γέρο-Θωμά ήταν αθώο, κίνδυνος δεν ήταν γι' αυτούς και για τα σπίτια τους. Το παιδί ήθελε ν' ακού-

σει που μιλούσαν για την πατρίδα. Ο παππούς του ήταν έτοιμος να τ' ορμηγεύσει πρώτα και ύστερα να το διώξει, μα δεν πρόφτασε.

Το παιδί πρόλαβε το σκοπό του.

- Εγώ πάω! είπε σοβαρά, σα να μιλούσε με τον εαυτό του.

- Πού;

- Στο Μενίδι... Δε θέλετε να στείλετε άνθρωπο; Θα πάω εγώ!

- Πώς θα πας εσύ παιδί μου; είπε ο παππούς του.

- Με τ' άλογο καβάλα... Θα πάρω τον Καρα, σανό θα πάω να κόψω! Θα 'χω και το κλαδευτήρι.

Χαμήλωσαν οι φωνές των γέρων. Το παιδί, ορθό πάντα, μα πιο μακριά από τη συντροφιά τους, άκουγε χωρίς να θέλει.

Πέρασε από τη μενιδιάτικη πόρτα ο Θωμάκος τραγουδώντας το πρωί, αργά, καμαρωτά, για να μη δώσει καμία υποψία. Στου Αγά τη βρύση πότισε τ' άλογο.

Εξακολούθησε το δρόμο του, έφτασε στο Μενίδι, τελείωσε το σκοπό του, έκοψε και σανό και γύρισε. Γύρισε με τον τρανό το λόγο γραμμένο στα φυλλοκάρδια του, που ο Χατζη-Μελέτης, της Χασιάς ο καπετάνιος, κι ο Μητρο-Λέκας, του Μενιδίου, με δισταγμό του εμπιστεύτηκαν, γιατί τον είδαν τόσο μικρό.

Γύρισε όπως πήγε, ήσυχα και χωρίς κανένα εμπόδιο. Και τράβηξε ίσια στου παππού του. Εκεί δε βρήκε το γέρο-παππού. Μα η γιαγιά ήταν ανήσυχη. Και σε λίγο να κι έφτασε κι ο παππούς.

- Ήρθες, παιδί μου; είπε. Πάμε μέσα...

Πέρασαν στο πιο βαθύ δωμάτιο, που δεν είχε κανένα παράθυρο.

- Λέγε τώρα γρήγορα... Τι απόκριση φέρνεις από τους χωριάτες;

- Στις είκοσι έξι του Απριλίου να τους καρτερούμε. Θα μουν από τα τείχη, ανάμεσα Πόρτας Αγίων Αποστόλων και της Μπουμπουνίστρας. Ξημερώματα, είπαν, τόσο να φέγγει, όσο να ξεχωρίζεται το στάχυ, το σιτάρι από το κριθάρι.

- Καλά, παιδί μου, σιτάρι – κριθάρι! Τρέχα τώρα έξω να παίξεις με τ' άλλα παιδιά. Και σε κανένα τίποτε να μη μιλήσεις! Αγκαλά, δεν είν' ανάγκη αυτό να σου το πω. Το ξέρεις μοναχός σου...

- Καλά, παππού, είπε το παιδί χαρούμενο· κι έτρεξε στα παιχνίδια του.

Σε λίγες μέρες οι χωριάτες πατούσαν την Αθήνα ξαφνικά κι αδελφωμένοι με τους πολίτες έκλειναν τους Τούρκους στην Ακρόπολη.